

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli republicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Limba e „bun național”.

Nu e din zilele noastre, ci din vremi foarte îndepărtate constatarea făcută din partea istoriografilor, că poporul nostru, strămoșii noștri, au luptat mai mult pentru limbă, decât pentru viață. De ce? Pentru că știau bine strămoșii noștri, că viața fără limbă nu mai are nici o valoare, ori mai bine zis, știau ei, că pierzându-și un popor limba, își pierde totodată și viața, pentru că înceată de a mai fi poporul care era mai înainte.

Limba e deci un tezaur de neprețuit pentru un popor, e comoara cea mai scumpă pe care o are el, și pe care dator e să o apere cu încordarea tuturor puterilor de cari dispune. Iar după canonicul Dr. Wenzel Frind, profesor de morală la facultatea teologică a universității germane din Praga, limba e „bun național”, care aparține tuturor, și care trebuie să fie apărut de toți. Iată ce scrie acest învățat profesor în cartea sa „Das sprachliche und sprachlich-nationale Recht in polyglotten Staaten” despre acest „bun național”, despre limbă:

„Nu fără motiv se spune, că limba e incorporarea, e haina gândirii, pentru că de fapt, dacă noțiunile și ideile pot să fie exprimate în cuvinte și în ziceri, este a se mulțami frumoasei și măreței donațiuni spirituale a creatorului: limbii. Atât deșteptarea ideilor, cât și comunicarea lor, se face cu ajutorul limbii, care prin urmare e condiția primordială și mijlocul reciprocei comunicări.

Nu putem să accentuăm cu destulă energie, din capul locului, că scopul este comunicarea, iar limba e mijlocul pentru ajungerea scopului, — o teză, pe care nimeni nu o contestă, deși mulți au nedumeriri cu privire la concluziile etice, scoase din ea.

Haina gândirii, limba, nu e unitară. Sunt mai multe limbi, și scopul diversității limbilor e destul de evident. Dacă ar exista numai o limbă, omenirea ar fi despoiată de o mulțime de direcții de dezvoltare spirituală.

Omul nu ar putea ajunge la conștiință, că alegerea limbii încă ar putea să cadă în teritoriul dreptului. Chestia de drept ar fi numai aceea, dacă e să se facă vre-o comunicare, și când; pecând în zilele noastre chestia de drept e: cum, în care limbă să se facă comunicarea?

Dar limba este a se considera nu numai ca mijloc de comunicare, ci și ca facultate de a comunica. Iar facultatea de a se putea cineva exprima în limba cutare sau cutare, ori chiar în mai multe limbi deodată, e o particularitate, o însușire a persoanei respective. Insușirea aceasta, de a-și face comunicările în limba maternă, formează momentul, care de regulă e decizător pentru naționalitatea persoanei respective.

Există o iubire națională, permisă, a naționalității proprii, și numai aceea ce trece peste această iubire permisă se numește: *naționalism*. E bazată pe legi psihologice adâncă afecțiune a sufletului, față de limba în care s'a mișcat întreaga sa viață spirituală. Și dacă o numim „limbă maternă”, exprimăm prin aceasta numai temeiul îndreptăririi acestei iubiri.

E evident deci, că limba maternă nu are pentru om numai valoarea corespunzătoare întrebuirii ei, ca mijloc de comunicare, ci și valoarea afecțiunii, formând ea totodată obiectul unei iubiri bine determinate.

Competenței dreptului, ca obiect de drept, aparține apoi limba pe urma faptului, că e un — *bun*. Un bun înăscut, un bun moștenit, un bun cu privire la întrebuire, și cu privire la afecțiune. Și fiind că cu privire la însușirea din urmă, în ce privește adevărul afecțiunii, iubirea față de limba maternă, toți cei de o naționalitate sunt de aceeași părere, și fiindcă limba maternă e considerată de regulă ca semn distinctiv al naționalității, prin urmare, în limba maternă vine iubit un bun comun al națiunii: limba poate fi numită „bun național”...

Deci bun comun, „bun național”, e limba fiecărui popor, prin urmare și limba noastră românească, la care am ținut totdeauna și ținem și acum toți cu atâta sfîntenie. Suntem îndreptățiți să ni-o iubim și suntem datori să ni-o iubim, să ni-o conservăm și să ni-o dezvoltăm, pentru a o putea lăsa și noi moștenire urmașilor noștri, întocmai cum noi am primit-o moștenire dela înaintași, dela strămoșii noștri.

Să ne ținem deci toți de frumoasele învățături, pe cari ni le-a dat venerabilul președinte al „Asociațiunii”, domnul Andreiu Bărganu, în memorabilul seu discurs de deschidere din Blaj, cu privire la cultivarea graiului național, și „să grăim oriunde și față de oricine cu mândrie acest graiu, care s'a arătat destoinic a exprima orice cugetare, cât de înaltă, orice simțire, cât de profundă. Să-l iubim din toată inima, să-l păzim ca lumina ochilor, și să-l apărăm chiar și cu prețul sângelui nostru, toți, fără deosebire: bărbați și femei, tineri și bătrâni”. Căci făcând astfel, nu facem altă, decât aceea ce au făcut și strămoșii noștri: luptăm mai mult pentru limbă decât pentru viață, luptăm pentru cel mai prețios „bun național” pe care-l avem, ca popor român.

Războiul turco-italian.

O știre din Berlin spune, că marile puteri ar fi dispuse a mijloci pacea între italieni și turci. Este o părere generală, că războiul va dura scurt timp. Se plănuiește, ca marile puteri să dea mandat Italiei pentru ocuparea Tripolitaniei; iar Italia să plătească Turciei o despăgubire corespunzătoare în bani.

Din parlament. Cu ocazia zilei onomastice a Maiestății Sale Monarhului nostru, și din cauza serbărilor naționale maghiare dela Arad, camera deputaților a hotărât să ia vacanțe. Incepând cu ziua de astăzi, Miercuri, nu se vor ține ședințe până luni în 9 Octombrie n.

Centenarul seminarului „Andreian”.

(Fine).

Soritori și telegrame de felicitare:

Cernăuți. Trăiască, crească, înflorească alesul institut „Andreian” și în sutele viitoare pentru binele bisericii și al nației.
Arhimandritul Calinescu.

Zădorlak. Impreună prăznuind serbarea jubilară a centenarului seminarului „Andreian” implor din acest sfânt loc darul și binecuvântarea Domnului asupra institutului său.
Arhimandritul Hamza.

Prea Cuvioase Părinte Director,

Ca sufletul cald vă însoțim în spirit la înălțarea serbarei a Seminarului frate. Vă mulțămim din inimă pentru invitarea cu care ne-ați onorat și nu avem altă părere de rău decât aceea, de a nu putea fi față, pentru că, împreună cu Prea Cuvioșii voștri și cu onoratul Corp profesoral al Seminarului „Andreian”, să putem cinsti ziua când lucrătorul se uită înapoi la lucrul îndeplinit cu trăgare de inimă și încununat de roade frumoase.

În numele Corpului profesoral al Seminarului Central din București, Vă adresăm cele mai calde și inimoase urări, pentru ca înalta Școală bisericească, pe care o conduceți și care cu vrednicie și-a îndeplinit menirea până acum, să strălucească și să rodească și de acum înainte. Fie ca numele Marelui Mitropolit pe care îl poartă să fie vesnic lăudat prin școala sa, iar Sfânta noastră Biserică Ortodoxă să culegă înfrînșă pe cei mai vrednici păstori ai săi.

Binevoiti, Prea Cuvioase Părinte Director, a primi asigurarea iubirii mele de frate în Hristos și devotat coleg.

Arhim. I. Scriban, director.

Galati. Subscriul și profesorii seminarului din Galati dorim seminarului „Andreian” din Sibiu, care serbează acum jubileul de una sută de ani, viață milenară și spor în răspândirea ortodoxiei, iar pentru cărmă bisericii neamului românesc cât mai mulți Șeguni.

Director Arhimandrit V. Puu.

Putna. Serbez sufletește cu dvoastră și doresc institutului progres în lăptirea credinței și al adevărului.

Arhimandritul Patraș-Putna.

Brașov. Urez seminarului „Andreian” încă multe veacuri de rodnică activitate.

Bărganu.

Cernăuți. Cu dorința fierbinte ca venerabilul seminar „Andreian”, care cu mândrie poate privi la succesele dobândite sub steagul științei pe terenul culturii populare, în primul centenar, și în viitor cu succes strălucit să urmărească ținta sa măreț, unim cugetele noastre în esclamarea isvorită din inimă: vivat, creșcat, floreat seminarul „Andreian”. Profesorii facultății de teologie din Cernăuți: Clemens Popovici, Voitschi, Toader Tarnavski, Seghin, Vesile Tarnavski, Gheorghiu, Isopescu.

București. Împărtășim cu domnia voastră bucuria ce s'implinește 100 de ani dela întemeierea lui și facem urări, ca această instituție să ajungă la prosperare desăvârșită. Decan D. Boroian, al facultății de teologie din București.

Arad. Corpul profesoral dela seminarul din Arad se închină înaintea culturii de o sută de ani a seminarului „Andreian”, și imploră binecuvântarea celorlaltor asupra viitorului.

Roman Ciorogariu, director.

Caransebeș. Surorii celei mai mari toată dragostea și recunoștința noastră la a sutei aniversare dela zămislirea ei. Corpul profesoral dela seminarul din Caransebeș.

București. Cu ocazia serbării centenarului, dorim ca seminarul să înflorească înmormolizând memoria fericitului fondator. Trăiască conducătorii!

Dr. Popescu, directorul seminarului Nifon.

Blaj. Din prilejul serbărilor centenarului prim dela întemeierea „institului seminarial Andreian” vă salutăm și felicităm, fraților iubiti tovarăși de muncă în orogul culturii neamului românesc! dorind ca și binecuvântarea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Cristos să fie cu voi cu toți, amin.

Corpul profesoral dela Institutul Pedagogic.

Câmpeni. Cu sufletul particip la serbarea centenară a scumpului nostru seminar arhidiecezan, și pentru seminarul nou ofer 200 coroane. Furdul, protopop.

Brașov. Salutăm cu pietate institutul centenar, această mamă a călăuzilor spre lumină a neamului nostru. Trăiască, înflorească în veac! Virgil Onișiu, director gimnazial și corpul profesoral.

Brad. La serbarea de azi a centenarului dorim înflorirea seminarului „Andreian”.
Corpul profesoral.

Blaj. La serbarea de un veac a institutului vă rog să primiți felicitările corpului profesoral dela gimnaziu.

Dr. Chejanu, director.

Râmnic-Vâlcea. Cu ocazia centenarului institutului teologic-pedagogic „Andreiu Șeguna”, societatea studenților în teologie din București urează mulți ani de prosperitate.

Președintele Toma Bulat.

Câmpulung. Participăm la înălțarea serbarei a primului centenar dela întemeierea institutului și dorim înflorire viitoare. Pentru gimnaziul din Câmpulung Bucovina: Director Voronca.

Craiova. Oo. Director al Seminarului „Andreian”! Rugăm primiți din partea mea și a elevilor liceului Carol I. din Craiova cele mai sincere urări pentru propagarea mult prețioasei instituții românești ce dv. conduceți.

Profesor Atecsandru Barbulescu.

Trai-Skironen. Centenarul viitor fie rodnic ca cel trecut. Felicitări directorului și corpului profesoral.

Dr. V. Cioban.

Brașov. Salut serbarea jubilară dorind institutului să propage iubirea de neam și de biserică noastră strămoșească.

George Dima.

Brașov. Să trăiască, să crească și să înflorească mult iubitul nostru seminar. Dea Dumnezeu ca în veștii veacilor să iasă din el numai și numai apostoli adevărați și neofroșiți, cari să-și jertfiască și viața pentru biserică și neamul nostru.

Dr. Saftu.

Bistrița. În numele preoțimii din tractul Bistriței și al meu salutăm cu bucurie jubileul centenar al seminarului „Andreian”, în dorim prosperare și perfectă dezvoltare până la cea mai mare și durabilă înălțare.

Protopop. Pletosu.

M.-Ujvár. Participa deși din depărtare cu tot sufletul meu la serbările institutului nostru.

Ioan Ghibu.

Deva. Primiți omagii de recunoștință față de marele far, care a luminat și încălzit un veac întreg sufletele conducătorilor poporului român.

Dr. Dobre, protopop.

Orăștie. În numele preoției tractuale salut cu devotament serbarea jubilară a centenariului și doresc corpului profesoral dela institut perseverență, și binecuvântare cerească asupra activității lor culturale.

Protopop Domșa.

Arad. Prinos de recunoștință pentru trecut și isbândă în viitor.

Dr. Ciuhandu.

Boroșineu. Ca fost elev al seminarului „Andreian” îmi exprim bucuria la serbarea centenariului și îi doresc înflorire și în noul veac.

Georgia, protopop.

Caransebeș. Primiți-mă să jubilez și eu ca fost elev al seminarului „Andreian”.

Andrei Ghidui, protopop.

Arad. Din prilejul zilei ce serbați, trimit felicitările mele: dumneavoastră, corpului didactic și institutului. Vivat, crescat, floreat.

Goldiș.

Brașov. P. C. Sale Dlui Dr. Eusebiu Roșca, director seminarial. O sută de ani a fost seminarial „Andreian” vatra celdă a culturii creștine românești. Să dea Dumnezeu să devină și să rămână încă multe veacuri cel mai puternic focolar al culturii noastre. Pe d-ta te felicitiez în deosebi, azi la serbarea centenară a acestui seminar.

Dr. Nicolae Vecerde.

Inmormântarea parohului Nicolae Aron.

Duminecă în 11/24 Septembrie a. c. s'a dat mormântului rămășițele pământești ale vrednicului paroh Nicolae Aron, în comuna Laslău-român, tractul Târnava-mică.

Vineri, în ziua catastrofei, acest muncitor neobosit se pregătea pentru munca câmpului, dar moartea nemiloasă îi ourmă calea, și în mod neașteptat, îl răpuse la pământ, fără de a mai putea zice un cuvânt, fără de a putea zice măcar un rămas bun celor scumpi ei sei, pentru susținerea, creșterea și fericirea cărora a muncit întreaga sa viață.

Vestea tristă se răspândi ca fulgerul, și unetel doios al clopotelor anunța cuvântul scripturii, care zice: „Cu adevărat deșertăciune sunt toate, și viața nu e decât umbră și vis”.

Casa plină de viața de odinioară a acestui părinte înțelept și iubitor deodată se schimbă într'un loc de jale, unde 6 fice și un fiu, chemați din depărtări, în haine negrite deplângeau pierderea sumpului lor părinte.

Ca să se știe cine a fost acest păstor vrednic, vom arăta pe scurt biografia sa:

Nicolae Aron s'a născut în Sibiu, la 1847 din părinți Ioan Aron fost paroh în Cornățel și soția Maria n. Sitof. Studiile le-a făcut în Sibiu, la școlile de stat și săsești. La anul 1865 și 1866 a studiat pedagogia în Sibiu, fiind cu locuința la profesorul și redactorul „Telegrafului Român”, fericitul în Domnul Nicolae Cristea, care văzând inteligența lui l-a aploiat ca corector al jurnalului amintit. În anii 1867—1869 a studiat teologia, care a absolvat-o cu notă eminentă. În cursul teologiei a fost aplicat în cancelaria consistorială sub fericitul și marele metropolit Andrei. După absolvirea teologiei la invitarea protopopului Ioan Gall, a mers ca învățător în Munții Apuseni în comuna Bucium, în anul următor în orașul Abrud, unde s'a bucurat de mare cinste.

Trecând examenul de eualificațiune învățătorescă prețum și cel preotesc cu nota „eminent”, invitat de directorul gimnaziului din Brad, a fost ales învățător la școlile normale din acel oraș, servind în acest post 5 ani. În intervalul acesta distingându-se prin muncă și pricepere, Preaven. Consistor l-a numit conducător al cursului suplimentar învățătoresc, la care aparțineau tracturile Abrud, Zărand și Câmpeni, câștigându-și lauda superiorilor și stima și iubirea colegilor sei din Munții Apuseni. Tot aici, a făcut cunoștință cu fika frunțașei familii Teodor Tomuș din Bucium, și a luat-o în căsătorie.

Dorința lui ferbinte a fost ca să se preotească; astfel în 1879 a fost sfințit într'un preot și ales în comuna Laslău-român, unde a funcționat până la sfârșitul vieții sale.

Aici deasemenea s'a pus pe muncă; comuna se afla într'o stare, ca multe co-

mune de-ale noastre pe acele timpuri. Primul lucru de care s'a apucat, a fost ca să ridice un locaș sfânt corespunzător; astfel mai întâi a zidit sfânta biserică la 1880, la 1884 școala, la 1890 casa parohială cu supraedificătele necesare, la 1904 a pus bază unui fond parohial și altor fonduri, iar în urma noiei legi școlare și a dispozițiilor acesteia, în anul trecut a fost nevoit să zidească de nou școala, care astăzi face cinste nu numai comunei, ci tractului întreg.

Drept răsplată pentru munca sa neobosită la anul 1896 a fost distins din partea superiorității bisericesti cu brăul roșu.

Și chiar acum, după ce numai cu câteva zile mai înainte a avut mulțămirea sufletescă să-și vadă munca isprăvită, numai câteva zile dela sfințirea măreței școale și a bisericii renovate, când credea că a înfruntat toate nevoile, când să se bucore de roada ostenelelor sale, moartea vine pe furiș și-l smulge dintre ai săi, lăsând în mare jale o văduvă credincioasă, doi orfani și cinci fiice căsătorite.

Actul inmormântării a fost oficiat de mai mulți preoți, în frunte cu parohul N. Oancea din Petrifalău. În biserică a vorbit parohul Iuliu Holder, arătând meritele răposatului, ca preot, apoi parohul George Dănilă, care prin cuvântarea sa duioasă a stors lacrimi din ochii celor prezenți; iar în numele frunțașilor naționali a vorbit dl Dr. Căluț, avocat, scoțând la iveală munca desvoltată de răposatul și pe terenul național. La mormânt a vorbit parohul Traian Popa luându-și rămas bun în numele preoției din acel tract, iar în urmă parohul Ilie Ioanovici, mulțamește în numele familiei jaluice tuturor celor ce au ținut să dea răposatului cea de pe urmă onoare, și în special mulțamește parohienilor pentru sprijinul și ascultarea ce au dat-o răposatului în cursul păstoririi sale de 31 de ani.

După finirea acestora, când soarele cobora spre sfințit, trupul rece și fără simțiri a fost coborât în sinul pământului între cântările jaluice ale preoților, între plânsetele familiei, rudeniilor și a întregii comune, cari cu mie cu mare au însoțit pe păstorul lor sufletesc până la calea cea de pe urmă.

Dormi dar în pace, cinstite muncitor, memoria ta va fi pururea vie în sufletele noastre!

G. P.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Având în vedere dispozițiunile cuprinse în instrucțiunea Venerabilului Consistor despre conferențele preoțești, prin aceasta convoc conferența preoțească din acest tract pe Vineri, în 28 Octomvrie a. c. st. v. ce se va ținea în sala de catehizare din Cluj cu următorul

Program:

1. La 8 ore a. m. serviciul divin cu invocarea Sf. Duh prin preoții Ioachim Pop din Bărai, Aurel Crainic din Bicarom, Vasiliu Lăpuște din Feneșel, dintre cari parohul Ioachim Pop va ținea predica ocașională.

Sedința I.

2. La 10 ore deschiderea ședinței prin protopresbiter, ca prezident.

3. Constatarea celor prezenți și alegerea unui notar ad hoc.

4. Discuție asupra serviciului divin și a predicii.

5. Comunicarea ordinațiunilor consistoriale date spre deliberare în conferența preoțească.

6. Relatarea fiecăruia despre aceea, cum a îndeplinit cele 12 puncte din „Sfaturile arhieresti”, trimisă la adresa fiecărui paroh prin pastoraleta dela 29 Iunie 1909 nr. 7983 Pres., și ce rezultat practic a obținut în sfera sa de activitate?

7. Disertație de parohul Sim. Ciuca din Mociu, în care să arete cauzele din cari să îstrăinează poporul de biserică, se nase diferite secte, și mijloacele ce ar fi de a se aplica pentru stăpînirea lor și atragerea lui la biserică.

8. La 1 oră prânz comun în localul designat.

Sedința II.

9. Citirea temelor luate de unul sau altul dintre preoți.

10. Raportul bibliotecarului despre starea bibliotecii preoției tractuale și încaasarea taxelor.

11. Statorirea temelor pentru conferența viitoare.

12. Propuneri.

13. Designarea verificatorilor și încheierea conferenței.

Cluj, 15 Septembrie 1911.

Tuliu Roșescu
protopresb.

Convocare.

Prin aceasta convoc On. preoție din acest tract la conferența anuală, pe Joi în 27 Oct. v. e. c. la 9 ore a. m. în Galați.

Program:

1. Serviciu divin se începe la 7 ore a. m. vor celebra preoții: Ioan Conra, Vasile Răduț și Valer Literat, iar G. Solca va cuvânta: tema, *„Apirea fetelor, concubina-giul. Chemarea duhului sfânt și deschiderea conferenței.”*

2. Constatarea celor prezenți și constituirea.

3. Critică asupra modului de slujit și asupra predicii.

4. Rezoluțiunile, la conlusele conferenței Nr. 12.753,67. B's.

5. Nota tractului Ilia, de a înființa „Foșia populară”.

6. Vizitarea arhivei și bibliotecii parohiale.

7. Referada asupra rapoartelor preoților, de Ilariu Cocan, despre tema: cum a îndeplinit fiecare paroh, în parohia sa, punctele din pastoraleta Exceienței Sale, Domnului Arhiepiscop și Metropolit, cu Nr. 7983 din 29 Iun. 1909.

8. Referada, asupra rapoartelor preoților, de: Mihail Ganea, despre starea fondurilor de edificare, înfrumșetare și salarizare, — statorite în conferența a IV din 1908 și aflate de salutare cu rezoluția Nr. 13675 Bis. 909.

Rapoartele de sub 7 și 8 fiecare paroh, să le trimită la subsemnatul oficiu, până la 1 Oct. v. a. c. sub răspundere.

9. Cum se încasează repartitia dela cei renitenți, de Chialda.

10. Impărțirea tractului în cercuri de conferențe religioase.

11. Eventuale propuneri.

12. Alegerea verificatorilor și încheierea ședinței.

Făgăraș, în 14 Septembrie 1911.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Conferențele învățătoresști.

Convocare.

În înțelesul circularului consistoriale dela 2 Iunie a. c. Nr. 1846 Șco. prin aceasta convoc conferența învățătorescă tractuală pe Miercuri și Joi, 12/25 și 13/26 Octomvrie a. c. în școala din Geoagiu, cu următorul

Program:

1. Chemarea duhului sf. la 8 ore a. m.

2. Deschiderea și constituirea conferenței.

3. Prezentarea rapoartelor despre activitatea extrascolară, cari se vor da unei comisii.

4. Materialul din Religie pe baza planului de învățământ și a îndreptarului metodic:

a) pentru clasa I de Aron Todea.

b) pentru clasa II de Ioan Giurgiu.

c) pentru clasa III de Andrei Căpăciu și V. Pașcău.

d) pentru clasa IV de Filip Badoiu.

e) pentru clasa V de Lezar Stoica.

f) pentru clasa VI de Sebastian Ciaps.

5. Dare de seamă despre manualele de religie și de literatură didactică religioasă, de Aron Todea și Petru Lula.

6. Disertație despre Educația religioasă acasă și în biserică, de Nicolae Botean.

7. Dare de seamă despre mișcarea pedagogică-literară în 1910/11, de fiecare învățător.

8. Dare de seamă despre starea învățământului în tract, de comisiunea permanentă.

9. Raportul comisiei de sub Nr. 3.

La conferență sunt obligați a participa toți învățătorii, toți cateheții și toți preoții din comunele unde nu este școală.

Geoagiu, 16/29 Septembrie 1911.

Ioan Popovici
protopop.

Convocare.

În sensul circularului Prea. Ven. consistor din 2 Iunie a. c. Nr. 1846 Șc. convoc pe toți învățătorii, învățătoarele din protopresbiteratul Bănelui și pe cateheții dela școlile confesionale și streine de pe teritoriul acestui tract la conferența tractuală, ce se va ținea în comuna Zernești Lun și Marți în 24 și 25 Octomvrie s. v. a. c. în școala noastră confesională, cu următorul

Program:

1. Serviciu divin împreună cu chemarea duhului sfânt la 9 ore a. m.

2. Deschiderea conferenței prin comisarial consistorial.

3. Constatarea celor prezenți și constituirea conferenței.

4. Studiu asupra materialului din Religie al singuraticilor clase, pe baza planului de învățământ și a îndreptarului metodic, și anume:

a) Pentru cl. I cu o lecție practică:

Ioan Butta,

b) Pentru cl. II Virgil Bude,

c) Pentru cl. III cu o lecție practică: Ioan Biloș,

d) Pentru cl. IV Neculae Runcanu,

e) Pentru cl. V și lecție practică pentru cl. V și VI: Bartolomeu Tipei,

f) Pentru cl. VI: Vesile M. ntean,

5. Dare de seamă despre manualele de religie și metodică învățământului religios, despre St. Scriptură ca mijloc de învățământ și despre necesitatea unei biblii școlare: de George Enescu, paroh și catehet.

6. Educația religioasă în școală și în biserică, cu ajutorul cântărilor bisericesti, a tablourilor religioase, a mergerii la biserică și a serbărilor școlare: de Gerasim Pops.

7. Dare de seamă despre mișcarea pedagogică-literară la Români în anul școlar 1910/1911, de Pompiliu Din.

8. Dare de seamă despre activitatea extrascolară a învățătorilor din tract pe baza singuraticelor rapoarte, de Anania Boldor.

9. Statorirea programei pentru conferența viitoare.

La conferență sunt poftiți a participa și toți preoții din tract.

Zernești, în 30 August 1911.

Ioan Homcea
protopop.

NOUTĂȚI.

Ziua Maiestății Sale. Astăzi Miercuri, fiind ziua onomastică a Maiestății Sale Împăratului și Regelui nostru *Francisc Iosif I*, s'a oficiat serviciu divin, la orele 8 dimineața, prin I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, asistat de P. C. Sa Dr. Il. Pușcariu, arhimandrit și vicar, P. C. Sa protosin celul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial. Au fost de față elevii seminariali, elevii români dela toate școlile publice din Sibiu, e-levele școlii civile, profesori, profesoare ș. a.

Sborul dela Brașov. Nici la Brașov n'a fost timpul favorabil pentru sborul din Dumineca trecută al dlui Vlaicu. Monoplanul său a avut să poarte o luptă aspră cu vântul, ca și la Sibiu. Pe la orele 5 d. e. aviatorul s'a înălțat până la 100 de metri; dar, după vre-o trei minute, a fost nevoit să aterizeze la o distanță de 2 chilometri pe câmp liber. La coborâre s'a întâmpnat un mic incident: s'a frânt una din roțile monoplanului. — Din cauza vremii extrem de nefavorabile, dl Aurel Vlaicu, cum ni se spune, a renunțat la sborurile, ce era să le țină în toamna aceasta la Arad și la Orăștie.

Serbările din Iași. La serbările jubilee ale universității din Iași va asista și Regele Carol și familia regală. Sedința principală se va ținea la Teatrul Național, unde vor cuvânta: Suveranul țării, rectorul universității Gh. Bogdan, ministrul de culte Arion și primarul Greceanu. Vor mai fi serbări la universitate, curse de cal pe platoul Abatorului, reprezentație de gală la Teatrul Național, bal ș. a.

Filială în Newyork. Institutul „Albina”, hotărând a întemeia o filială în marele oraș american Newyork, a numit director al acestei filiale pe dl Dr. Tiberiu Bre-dicean.

Dela universitatea veneză. Dl Dr. Iancu Nistor, docent universitar pentru Istoria Europei otice a evaluat media și nou, a anunțat un curs la universitatea din Viena pentru semestrul de iarnă ce începe în Octomvrie.

Acuzați. Pentru cântarea imnului „Deșteaptă-te române” la congregația dela Făgăraș din 20 Mai 1910, frunțașii fegărașeni au fost puși sub acuză.

Seară de cunoștință. Studenții români dela universitatea din Budapesta își vor ține seara de cunoștință Sâmbătă în 7 Octomvrie n. a. c., în sala din localitățile „Saskör”, strada Irányi nr. 17.

Hymen. Dl. Alexandru I. Persu din București și doamna Ecaterina Eminescu din Mizil și-au serbat cununia Dăminecă în 1 Octombrie n. în biserică Sf. Ion din Mizil.

— Doamna A. M. Burdan și dl. Ioan Beghe, se vor căsători în 12 Octombrie n. 1911 la 11 ore a. m. în biserică gr. or. română din Boroșneu.

Impotriva Turcilor. Din Sofia se anunță, că foști voluntari macedoneni vor forma un corp de voluntari împotriva Turcilor. Corpul va oferi serviciile sale consulului italian.

Ce nu zice Scriptura. Un preot zicea unui bețiv: — „Rachiul e dușmanul tău cel mai mare!” — „Părinte, a răspuns bețivul, sfânta Scriptură zice, că trebuie ne mă iubim, dar dușmanii!” — „Așa este, urmărește preotul; dar nu zice să-i înghițim!”

Victima jocului de cărți. Un indus triș din Zenta în zilele acestea a pierdut în jocul de cărți opt sute de coroane. De supărare s'a spânzurat. În scrisoarea de adio, adresată soției sale, scrie că un om care e în stare să piardă în cărți stăția baui, nu este vrednic să mai trăiască.

Leac nou. Din Frankfurt se anunță, că doct. Ehrlich lucrează la un medicament împotriva cancerului (racului).

Chinematograful în numeri. Statele Unite ale Americii au cele mai multe cinematografe. În New York se găsesc 450, care pot să cuprindă deodată 93 de mii de spectatori; în Chicago sunt 310 pentru 57 mii de persoane; în Filadelfia sunt 160 pentru 54 mii de oameni. — Berlin a avut în 1910 peste 160 de cinematografe, care sunt cercetate zilnic de 130 de mii de persoane în țarmul mediu. După Germania urmează Anglia cu cele mai multe cinematografe.

Moravuri. Tripolis, despre care se vorbește astăzi atât de mult, este punctul de plecare al caravanelor din deșertul Sahariei. Călăuzii de caravane sunt toți triplini și s'au dovedit a fi oameni dintr-acei mai cinstiți. Un francez povestește, că în 1880 un călăuz arab a fost atacat în pustietate de niște hoți, cari i-au răpit marfa încredințată, la valoare de 30 de mii de coroane. Arătatul s'a salvat datorită plătească pe gubă omului, care l'a încredințat cu transportul ei. Neavând însă paraul de june, a făcut negustor. Peste douăzeci de ani, s'a găsit în 1899, a surprins pe moștenitorii omului, care intr'aceia murise, cu restituirea sumei de 30 mii coroane. Cazuri analoge povestesc și alți călători. Păreriile acestea nu se prea potrivește cu cele afirmate de orientalistul Vambéry în „soarta islamului”, de care am pomenit în numărul trecut al foii noastre.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutorarea copilului de Moți, aplicată la meserii, din capitala „fințerii” bisericii din Mesterehaza, la apelul clericului I. Ignaton, au binevoit a dăruir: Iosif Popescu, director de bancă (Reghinul-săse), 5 cor.; doamna Ana Sbarcea, 4 cor.; Dr. Liviu Tilea, medic, I. Antal, propr., Dr. S. Sbarcea, adv., doamna Luți Antal și doamna Ilesna Antal, toți din Toplița rom., Vasile Duma, protopresb. (Cetatea-de-piatră) și doamna Ana Duma, preoteasă (Săcal), fiecare câte 2 cor.; parohii Ioan Sălaghi (Ilice), Ioan Vodă (Dade), P. Olteanu (M. Cuesd), I. Bățianu (Potoș), G. Căzan (Filer), Ioan Duma (Săcal), Mih. Todea (Ilice), Gavr. Maier (Toplița-rom.), Z. H. Lupu (Gadac), Ios. Popescu (Dumbrava), Petru Cadariu (Polet), adm. prot. Grigoriu Nicoră (Ibănești), notarul I. Bucur (Dada), direc. de bancă, Victor Calini (Reghinul-săse), inv. I. Borșanu (Dada), casierul Mihail Covrig (Ilice), adv. Dr. I. Harșa (Reghin), contabilul Sabin Popescu (Reghin), fiecare câte 1 cor.; Teodor Libeg, inv. (Filer) 50 bani; clericul cursului III: Il. Paștina, T. Ganea, G. Popovici, L. Aron, V. Debău, I. Ignaton (dirigenta corului); absol. de teol.: G. Comșa, Dorif Șuten; curs. cons. Ilie Dragomir, fiecare câte 20 bani; c'er. cursului III: S. Sofonea, R. Bucșa și N. Vidrighin, fiecare câte 30 bani. În total cor. 44.20. La același fond au mai dăruit: Vio. Lăzar, func. la Acad. (Tom.), (București), I. B. Comșa, comers. (R. Jiu), Ioan Neamtu, propr. (Alămor), G. Borșea, par. (Coveș), câte 1 cor.; Andrei Teodor, grădinar (Sibiu), Matei Teodor, direc. școlilor (Veneția-inf.), câte 2 cor. Starea fondului cor. 1073.83. Pentru prinos aduce mulțumite pentru comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”: Vic. Tordășianu, președinte.

Constituire. Societatea de lectură „Ioan Popasu”, secția pedagogică din Caransebeș, în ședința din 18 Sept. st. v. ținută sub prezidiul lui Sabiu Evuțianu profesor s'a constituit în modul următor: Vicepreședinte: Gheorghe Molin ped. c. IV. Secretar, notar Nicolae Răduțiu ped. c. III. Contorlar: Dimitrie Găescu rev. a. III. Casar: Toma Surlaș ped. c. IV. Bibliotecar: Vasile Miloș ped. c. III. Vicebibliotecar: Emilian Novacovici ped. c. II. Comisia literară: Dimitrie Nedescu, Trăilă Peia ped. c. IV. Vasile Miloș, Nicolae Răduțiu ped. c. III. Cornel Nica ped. c. II. Gheorghe Veliciu ped. c. I. — Dirigentul corului: Nicolae Răduțiu ped. c. III.

Expoziție de oi în Jina. Ni s'a scris: Conferența fruntașilor noștri din Jina, luând în deosebită considerație apelul lansat de comitetul central al „Reuniunii române agricole sibieni”, în cauza organizării expoziției de oi a 2-a, a luat cu multă înfocare hotărârea, ca expoziția să se țină Dăminecă, la 22 Octombrie n. 1911. În scopul facerii preparativelor a instituit un comitet aranjamentelor local, care lucrează din răsunet, luminând populația despre scopurile urmărite și îndemnând la participare. Apoi s'a făcut și către năvnicile comune Poieni, Șagac etc. să participe cu cât mai prețios material. La scopirea cheltuielilor expoziției comuna politică și comuna bisericească Jina contribuie cu câte cor. 50. De altfel și primăriile comunelor admise cu oile la expoziție cum și așezămintele lor au fost rugate să participe cu cât le stă în putință la scopirea cheltuielilor, ce s'a făcut în folosul obștei din partea locului.

Răspuns la atacurile din „Foaia Poporului”.

Stimate domnule redactor!

Vă rog să binevoiți a publica în coloana „Telegrafului Român” răspuns, care ar fi trebuit să apară în „F. Poporului”. Dl. N. Bratu însă, redactorul acestei foi, n'a voit să-l publice decât impunându-mi unele condiții, aproape egale cu un refuz.

Astfel sunt nevoit a recurge la ospitalitatea zărilor Dvoastre. Mulțumindu-vă pentru această ospitalitate, semnez cu stăimă:

Dr. I. Lupăș.

Răspunsul adresat dlui Bratu, care se vede chemat a da îndrumări de ordin cultural, literar și național-economic, este acesta:

Domnule Redactor!

În numărul 38 al „F. Poporului” ați binevoit a publica un articol despre „biblioteca populară a Asociației” cu vădită intenție de a îndrepta câteva atacuri nedrepte asupra unei broșuri, scrisă de subsemnatul și apărută în nr. 1 al acestei biblioteci.

Motivele, din cari isvorăsc acele atacuri, nu pot fi decât răutatea sau nepriceperea autorului. Căci propoziția, pe care își permite dănsul a o frânge în câteva părți, nici din punct de vedere gramatical, nici din cel stilistic, nu are absolut nici o greutate. Lungimea ei nu împiedică nici de un înțeles. Poporul nostru, te asigur dle redactor, e cu mult mai inteligent decât autorul articolului. Cuvintele poetului Răduțiu Neamțian sunt adevărate curate, cari se pot dovedi cu toate scrierile evului mediu, în cari se face amintirea de puterea civilizatorie și de stingărea iscusită a Romei. Numai o imersivă bolnavicioasă ori o logică perversă poate să scoată din acele cuvinte încheierea, la care ar vrea să ajungă autorul articolului cu pricea. Tot adevăruri istorice sunt și cuvintele, în cari e vorba despre păcatele și slăbiciunile lui Domitian. Autorul, dacă n'ar fi fost orbit de patimă, ar fi putut să văd, că acele cuvinte nu sunt ale subsemnatului, ci fiind luate de adreptul dintr'un izvor istoric, sunt puse între ghilimele. Cuvintele „surdări trupești” în nici un dicționar românesc din lume nu li se dă înțelesul, pe care vrea să-l forțeze colaboratorul dăle. Aci se potrivește vorba, pe care o vei fi auzit și dă pe la Berlin: „Wie der Schelm ist, so denkt er”.

Să știți, că autorul articolului ar dori să desfațeze broșura mea sau chiar întregă biblioteca a Asociației, și mai ales Calendarul, de teamă, că Asociația va face concurență „altor tipografii și librării”. Teama aceasta este o total lipsă de motiv, precum nemotivate sunt și înțepăturile și isbucirile autorului contra broșurii mele, pe care o critică tot mai pentru partea, care a fost mai mult și mai bine apreciată de către oameni, cari înțeleg cum trebuie scrisă o carte de istorie pentru popor.

Imi veți îngădui, dle redactor, să vă înfățișez în cele următoare câteva apre-

cieri venite din partea unor oameni, a căror competență și pricepere nu va putea fi trasă la îndoială.

Revista „Sămănătorul” (24 Dec. 1906 nr. 52 pag. 1067) a întâmpinat apariția celei dintâi edițiuni a acestei broșuri cu următoarele cuvinte: „Dl. Dr. Ioan Lupăș, profesor la seminarul teologic gr. or. din Sibiu a scris pentru „biblioteca populară a Asociației” o broșură despre începutul neamului românesc. Autorul e stăpân pe cunoștințele istorice moderne și lămură problemele pe cât de exact, pe atât de popular. E și o plăcere literară să citești lucrarea populară pe deplin îngrijită, ca fond și stil a dlui Lupăș. Ea este de sigur cea mai bună între cele 25 broșuri din „biblioteca populară a Asociației” și cea dintâi popularizare modernă a istoriei făcătoare de Români. Ilustrații multe și frumoase diferite informații istorice”.

Tot cu acel prilej se publică în revista „Viața literară” (1906 nr. 52) despre această broșură următoarele rânduri: „Dl. Dr. I. Lupăș, istoricul oucelor mai înalte vederi și cu așturalul cel mai curat al Românilor de peste hotare, a scris în „bibl. populară a Asociației” o broșură despre începutul neamului românesc. E bine povestit amestecul celor 3 popoare, din care a rezultat neamul nostru. Limba e foarte limpede. „Asociația” a nimerit acum, ca în puține alte dăți, un bărbat, care știe scrie pentru popor”.

În revista „Neamul românesc” (din 28 Decembrie 1906 nr. 67 pg. 221) scrie dl. N. Iorga Lupăș:

„Dl. I. Lupăș dă în cârticioasă „Începutul neamului românesc”, pe care o tipărește „Asociația”, o limpede privire asupra istoriei neamurilor, din care vine al nostru și asupra împrejurărilor de vechi război între Daci și Romani, în care se pune temeiul poporului cel nou. Grațiale și frumuse și lesne de înțeles. Ilustrațiile sunt bine alese. Și la noi s'ar putea răspândi cu mult folos în popor cârticioasă. „Steaua” ar putea da chiar o ediție pentru Români”. (Această propunere a dlui Iorga s'a și dus la îndeplinire în anul 1908, când cârticioasa a apărut și în bibliotecă „Steaua”, nr. 16).

Dl. Andrei Băresanu, a scris în revista „Convorbiri literare” (1908 nr. 2 pag. 211), despre broșura mea următoarele rânduri:

„Ca semn că și istoriografia Românilor din Ardeal și Țara Ungurească se îndreaptă tot mai mult spre adevăr, amintim scrierea dlui Dr. I. Lupăș, profesor în Sibiu, despre Începutul neamului românesc, care apărut în anul 1907 în a 2-a ediție. D-sa admite trei elemente la alcătuirea neamului românesc, pe Daci, pe Români, și în parte și pe Slavi. Cartea nu este scrisă pentru oamenii de știință, ci pentru harnica noastră țărănime, care prin faptul, că într'un an s'a putut trece 2000 exemplare din această scriere populară, a dovedit, că ea ar fi foarte bucuros s'ar scrie istorice, dacă ar fi cine să i le dea în mână și mai ales, dacă le-ar căpăta scris după priceperea ei”.

Într'un raport oficial, adresat în 15/28 Decembrie 1907 către Consistoriul din Sibiu, se exprimă dl. Andrei Băresanu următoarele: „Despre această broșură în modul următor:

„Lucrarea Începutul neamului românesc, după cum lucrarea de popularizare, totuși, deși s'a recunoscut din partea bătașilor noștri celor mai competenți (vezi între alți: N. Iorga în foaia „Neamul românesc” nr. 67 din 1906 pg. 221) de o valoare deosebită. Ea ține seamă de ultimele rezultate ale științei cu privire la urzirea poporului nostru, dar în același timp este tratată așa fel, încât poate fi înțeleasă de oricine, chiar și de necărturari; oricare Român va urmări cu interes expunerea clară și vie a materialului și în orfome se va trezi și se va întări dragostea față de neamul nostru, izvorit din obârșie așa de eleeasă”.

În această scriere este mai bine la iveală priceperea autorului de a trata materialul istoric, metodică lui iscusită chiar față de oamenii cei mai puțin pregătiți și care li califică și pentru aceia, cari nu l'ar cunoaște personal și nu l'ar văzut nici când la catedră ca profesor excelent” (vezi A. Hiva consistorială, actul de sub nr. IV. 522. 1907).

Iar despre a 3-a ediție a broșurii, apărută în anul 1911 sub titlul „De mult scrie dl. Enea Hodoș în foia nr. 44 gr. „Român” (din 26 Aprilie 1911) se zice: „Prima broșură cu titlul „De mult este o povestire istorică întărită de părțile noastre istorice, dl. Ioan Lupăș. Cetearea acestei broșuri, ca tot ce este din condeiul istoricului nostru, este foarte atrăgătoare chiar și pentru oameni cu pretenții de cultură mai întinși. Douăsprezece capitole pe 112 pagini povestesc, în graiu oumpănit și temeinic, despre fapte

și întâmplări istorice, pentru noi de cea mai mare însemnătate... Autorul, după ce explică ce va să zică cartea trecutului pentru popoarele luminate, se oprește asupra originii neamului românesc, descrie re strămoșii noștri Romani și Daci, ou însușirile lor bune și rele, povestește despre războaiele lor cumplită și despre bărbății cei mai de seamă, atât Daci, cât și Romani: Burebista, Iuliu Cesar, Decebal, Traian ș. a., cari toți sunt zugrăviți cu multă iubire de adevăr și pătrundere artistică... Triumf al împăratului Traian și alcătuirea poporului românesc pe plaiurile unde trăiește și astăzi, încheie cârticioasa deplin isprăvită a dlui Lupăș”. —

Isprăvită cum a vezi, dle redactor, în fiecare din aceste aprecieri se scoate la iveală deosebi „graiul popular, limpede, frumos, lesne de înțeles și oumpănit” al broșurii, despre care colaboratorul dăle scrie, că ar fi scrisă într'un stil greoi și neînțeles de popor. Judecăm acum dta, dacă sunt mai temeinice păreriile dlui N. Iorga, Andrei Băresanu și Enea Hodoș, cari au scris și scriu atât de mult pentru popor, — ori părerea separată a caraghiosului meu critic, care într'un articol scris pentru o foaie populară crede că pot încăpea expresiuni ca acestea: „mentalități, imități, expuneri, calitatea, fluent, propoziții chilometrice, exemplu, transfug, infame, perversități sexuale, specialist ș. a.”

Va recunoaște ori cine, că astfel de vorbe latinesciste ne înțeleg de popor; și cine își împodobește stilul cu ele, nu mai poate fi în drept a da lecții altora, cum se scrie pe înțelesul poporului.

Dta poate fi mai adăuși aminte, dle redactor, că și eu am colaborat odinioară la „Foaia Poporului”. Dar în ceea ce am scris eu pentru popor, nu cred că ar putea să găsească cineva vorbe păsărești.

De încheiere observ, că autorul articolului nu ar fi avut motiv să se ascundă sub pseudonimul „Dela margină (?)”, fiindcă și așa îl cunosc, căci îl traduce stilul. Știți dta, vorba veche: „Stilul e omul”, se potrivește și în cazul de față. Nici simpatul urechiat din fabulă nu s'a putut ascunde deplin în pielea leului.

În sfârșit țin să ți mulțumesc, dnule Bratu, pentru bunăvoința ce ai avut de a publica în „Foaia Poporului” acel articol critic. Probabil, că în chipul acesta ai voit să-ți arăți recunoștința pentru colaborarea subsemnatului la foaia dta.

Săliște, 19 Sept. 1911.

Dr. Ioan Lupăș.

Teatru român în Sibiu.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu” va da Dăminecă în 8 Octombrie st. n. 1911 O reprezentare teatrală, în favoarea darurilor de orășeni pentru sărăciile noastre, în teatru orășenesc din loc cu următorul program:

I.

Doi morți vii,

vodevil în 2 acte de Vasile Alexandri.

Persoanele:

D. Ghiftui, proprietar bogat . . .	Dl. D. Axente
Hagi-Flutur, bătrân ridicol . . .	G. Pascu
Acrostihescu, tânăr poet . . .	I. Vasiliu
Egor, lipovan . . .	I. Marcovici
Talpă-Lată, arăndaș . . .	I. Jinga
Tită, orfană . . .	Dna Ana Axente
Ferchezană, actriță . . .	V. Vintreanu
Căcioș, candidat de judecătorie . . .	Dl. O. Vestemian
Ion, lacheu al lui Ghiftui . . .	H. Dopp
Un băiat de țaran. — Prieteni ai lui Ghiftui.	

II.

Tablouri vii,

întreținute cu cântări și arii naționale din fier:

1. Apostolul, de O. Goga.

2. Doine, de G. Coșbuc.

Începutul la 7 1/2 ore seara precis.

Prețul locurilor:

Loge parterre, 3 persoane . . .	K 4-50
Loge parterre, 4 persoane . . .	6-—
Loge parterre, 5 persoane . . .	7-50
Loge rangul I, 4 persoane . . .	8-—
Loge rangul I, 5 persoane . . .	6-—
Loge pentru onoratori . . .	12-—
Loge rangul II, 3 persoane . . .	4-—
Loge rangul II, 4 persoane . . .	5-—
Loge rangul II, 5 persoane . . .	6-20
Un loc în balcon rând I . . .	2-—
Loc în balcon rândul II și III . . .	1-50
Loc în balcon rândul IV și V . . .	1-—
Cerșet, 4 rânduri de la început . . .	5-—
Stal, dela rândul al 5-lea . . .	1-50
Parterre numerizat . . .	1-—
Loc de stat, în parterre . . .	1-80
Loc de stat, în parterre militar și studenți . . .	—60
Galerie numerizat, rândul I . . .	—80
Galerie num., nr. II până la cel din urmă . . .	—60
Galerie loc de stat . . .	—40

Biletele se pot procura, începând de Marți, 3 Octombrie st. n., dela Librăria arhidiecezană, iar în ziua reprezentăției de la 10—12 1/2 a. m. și dela 6—7 1/2 oare seara la casa teatrului. Într-o actă cântă muzica orășenescă.

Nr. 509/1911

(381) 1—3

Concurs.

În protopopiatul **Geoagiuului** sunt de ocupat următoarele posturi învățătoresci, pentru întregirea cărora se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia apariție în „Telegraful Român”, în condițiile următoare:

I. În comuna Mada:

1. Salar 600 cor. dela biserică din repartitie, întregirea până la 1000 cor. și cvinvenalele se va cere dela stat.

2. Locuință în edificiul școlii.

3. Lemne de foc.

4. Grădină, eventual relut după înțeles.

Cel ales e obligat să instruiască copiii în cântările bisericești și să cânte cu ei în biserică. Dacă va ști forma cor de adulți va avea favor deosebit.

II. În comuna Bozeș:

1. Salar fundamental 300 cor. dela biserică din repartitie; la mai mult parohia nu se poate obliga. Întregirea până la 1000 cor. și cvinvenalele se va cere dela stat.

2. Locuință în edificiul școlii.

3. Lemne din pădurea foștilor iobagi, atâtea câte se vin pe fum;

4. Grădină pentru legumi lângă școală, eventual relut după înțeles.

Cel ales e obligat să instruiască și școala de repetiție; să instruiască copiii în cântările bisericești și să cânte cu ei în biserică.

Cei ce doresc să concureze sunt invitați să se prezinte în comunele respective, pentru a se face cunoscuți poporului.

Cererile de concurs, instruite conform regulamentului în vigoare să se înainteze subsemnatului oficiu protop. în termenul deschis.

Geoagiu, (Algyogy), 13/26 Sept. 1911.

Oficiul protopresbiterial al tractului Geoagiu, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioan Popovici
protop.

Nr. 611/1911.

(363) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător dela școala confesională gr. or. română din parohia **Bălan**, protopresbiteratul Unguraș, se escrie concurs cu termen de 20 de zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, salariu anual de 1000 coroane, din care 100 coroane prin repartitie dela popor și 900 coroane ajutor dela stat ce se vor cere după întregirea postului.

Pentru cuartir 40 coroane dela popor.

Doritorii de a ocupa acest post, au a și așterne rugărilor instruite conform legii la subsemnatul în termenul deschis.

Cel ales va avea eventual a îndeplini și postul de cantor. Preferiți la alegere vor fi acei concurenți, cari vor documenta că sunt în stare de a înființa și conduce cor.

Concurenții înainte de alegere vor avea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare la biserică spre a cânta și a fi cunoscuți alegătorilor și a-și arăta dexteritatea în tipic.

Fizeșsanpetru, 30 August, (12 Septembrie) 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresb.

Nr. 396/1911.

(380) 2—2

Concurs.

Pentru ocuparea postului al IX-lea de învățător la școala confesională gr. or. română din **Săliște** se publică concurs cu termen de 15 zile dela 1-a apariție în „Telegraful Român”.

Cei doritori de a ocupa acest post își vor înainta la oficiul protopopesc din Săliște, în termenul indicat, petițiile lor instruite cu următoarele documente:

1. Atestat de botez;

2. Diplomă de învățător corăspunzătoare §-lui 58 punct a) din Regulamentul nostru școlar;

3. Eventuale atestate de serviciu și

4. Absolutoriu de teologie împreună cu atestat de maturitate, în sensul concluziului comit. parohial d'n 16/IX. 1911 (acestea se cer și din motiv, că nou alesul va avea să îndeplinească și serviciu de catihet atât la școala de toate zilele, cât și la școala de meserii și de repetiție).

Cuincuenalele se vor socoti numai după anii de serviciu îndepliniți la această școală în calitate de învățător definitiv.

Concurenții sunt obligați a se prezenta, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în biserică cea mare din Săliște într-o Duminecă sau sâmbătoare spre a-și dovedi dexteritatea în cântarea sau în cuvântarea bisericească.

Săliște, în 18 Septembrie 1911.

Dr. Comșa preș. com. par. **Iacob Stefla** preot, notar ad hoc.

Văzut: **Dr. Ioan Lupas** protopop.

Nr. 349/1911.

(371) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc de curând vacant, dela școala comunei bisericești **Certege** în protopopiatul Câmpenilor, se publică concurs cu termenul de 15 Sept. v. 1911. Venitele sunt: 1000 cor. salar, 600 cor. din cassa bisericeii, 400 cor. dela stat, locuință cu grădină.

Cuincuenalele se vor da după serviciul la această școală și învățătorul e dator a cânta în strană, a învăța elevii responsurile liturgice dacă va putea forma cor bisericesc, altfel va primi o remunerație separată.

Doritorii a ocupa acest post se trimită concursule cu documentele recerute la subsemnatul oficiu.

Câmpeni, 31 August 1911.

Oficiul protopopesc gr.-or. al Câmpenilor.

Romul Furdul
protopop.

Nr. 479/1911.

(369) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din **Vingard** se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

Salar fundamental 1000 cor., dela comuna bisericească, cuartir și grădină în natură ori relut în bani.

Învățătorul e dator a instrui în școala de repetiție, a ținea Duminecă și sâmbătoarea strana și a cânta cu copiii în biserică.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiterial și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Sebeș, 9/22 Septembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial al Sebeșului.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 983/1911.

(368) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr. or. română din **Rucăr** protopresbiteratul Făgăraș se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 600 cor. din repartitie pe popor, ear 400 cor. se va cere dela stat cu documentele alesului. Cvarțir în natură.

Cvivenenul numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală.

Alesul va fi obligat a instrui copiii în cântările liturgice, a-i conduce și cânta cu ei în biserică în Dumineci și sâmbători.

Concurenții să-și trimită cererile lor instruite cu documentele prescise în timpul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial, și să se prezinte poporului în biserică spre a face cunoștință.

Făgăraș, 7 Septembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 494/1911.

(376) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr.-ort. română d'n **Lupșa**, protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Cu acest post sunt împreunate venitele:

a) 1000 coroane salar fundamental, din cari 500 cor. dela biserică și 500 cor. din fundul școlar eparhial.

b) Cvarțir corespunzător în natură,

c) 20 cor. relut de grădină,

d) Cvivenenalele legale, cari însă se comută numai după anii serviți la această școală.

Concurenții, pe lângă datorințele strict oficiale, sunt obligați a conduce tineretul la biserică în Dumineci și sâmbători și a executa răspunsurile liturgice în cor.

Concursule înzestrate cu documentele legale și recomandatoare conform normelor în vigoare să se înainteze în termenul deschis subscrului oficiu protopresbiterial, prezentându-se după posibilitate și în comună concurenții, spre a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia, (Aranyosbánya), 12 Septembrie 1911.

Oficiul protopresb. gr.-or. al Lupșei în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan
protopop.

Nr. 1070/1911.

(377) 2—2

Licitațiune.

Primăria comunală **Strugari** publică că la 8 Octomvrie la 8 ore înainte de amiază se da în arândă prin licitațiune publică joagărul din Tomnatec pre anii 1912 1913 1914.

Prețul strigării 800 coroane. Vadiul 10% care trebe depus înainte de începerea licitațiunei. Numai astfel de oferte închise se primesc, cari sunt provăzute cu vadiul necesar și în cari se cuprinde declarația, că oferentul cunoaște condițiunile de licitare.

Condițiunile mai de aproape se pot privi în orele oficiale în cancelaria notarială din loc.

Strugari, la 22 Septembrie 1911.

Primăria comunală.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională greco-orientală română din comuna **Văleni** protopresbiteratul „Ceta tea de piatră” să escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegr. Rom.” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar fundamental 600 cor. din repartitie pe popor, restul de 400 cor. s'a cerut dela stat.

2. Cuartir corăspunzător.

3. Un pătrar de jugăr grădină.

4. Lemnele de foc recerute

Cuincuenalele să socotesc numai după anii serviți la această școală, în caz că se va primi ajutor dela stat, atunci se pot comuta toți anii de serviciu.

Învățătorul e îndatorat a conduce elevii în Dumineci și sâmbători la biserică și să cânte cu ei în cor la sfta liturgie și totodată să instruiască și pe elevii din școala de repetiție.

Doritorii de a ocupa acest post să aștearnă rugărilor instruite cu atestat de botez, testimoniu școlar, absolutoriu pedagogic diploma de învățător, eventual și alte documente recomandatoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, având a se prezenta în comună într-o Duminecă ori sâmbătoare la biserică spre a cânta și a se face cunoscut poporului.

Lăpușul-unguresc, (Magyarlápós), 7/20 Septembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial al Cetății de piatră.

Vasile Duma
protopresbiter.

(373) 3—3

Nr. 465/1911.

(309) 2—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de clasa a III-a, **Căinelul de sus**, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele satorite în coala B. pentru întregirea dot. ținei dela stat.

Competenții au să-și aștearnă rugărilor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial și cu prealabila încunoștințare a acestuia să se prezinte în vre-o Duminecă ori sâmbătoare, până inclusive 8 zile mai înainte de sinodul electoral în biserică, pentru a cânta și cuvânta, respective a celebra.

Brad, la 16 August 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Zaranului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasilu Damian
protopresb.

Nr. 55/1911.

(378) 2—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de P. V. Consitor Arhidiecezan sub Nr. 9877/1911. Ep se publică licitațiune minvând pentru zidirea bisericeii rom. gr.-or. din **Almășel** p. u. Zám tractul M.-Ilia (Maros-Ilye).

Licitațiunea se va ținea Marti la 8/21 Octomvrie 1911 la 2 ore d. am. în școala din Almășel.

Prețul strigării este 5899 cor. 60 fl. Comuna bisericească dă lemnul în pădure și peatra trebuincioasă. Licitanții vor depune vadiu 5% dela prețul strigării în bani gata ori în hârtie de valoare.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Micănești, de unde cei interesați pot afla orice informațiuni.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere zidirea bisericeii aceia dintre minus-oferenti, în cari vor avea mai multă încredere. Licitanții n'au drept a pretinde diurne și spese de călătorie.

Din ședința comitetului parohial ținută la 29 August (11 Septem.) 1911.

Solomon Giurcoanea
paroh preș. com. par.

Ion Zomoniță
notar.

Nr. 593/1911.

Văzut:

Florea Han
epitrop I.

Floria Han
epitrop II.

Z. Mureșian
protopresb.

UN MILION coroane

cel mai mare câștig din lume!!...

Cel mai bun sistem de păstrare

împreunat cu **celea mai extraordinare șanse de câștig** pentru sărac și bogat îl prezintă fără doar și poate **obligațiunile de câștig dela**

Banca **Hipotecară Ungară** și **Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie**, căci ambele au **celea mai multe trageri anual**, totodată **celea mai mari câștiguri din lume** și pe lângă toate acestea **fiecare loz trebe să se tragă și să câștige necondiționat**. Deci **nici un risic**, nici o pierdere!!...

9 trageri anual!!...

Câștigurile principale:

Cor. 1.000.000, 500.000, 400.000, 300.000, 2 de 200.000, 100.000, 2 de 75.000, și o mulțime de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 10.000, etc. etc.

Proximele trageri vor fi în

5 și 25 Octomvrie a. c.

Pentru a înlesni fiecui cumpărarea acestor obligațiuni de câștig le **vindem** de prezent **ambele** în grupă, — adică din fiecare câte o bucată, — pe **38 rate lunare consecutive** a **10 coroane**.

Deja după achitarea ratei prime participă cumpărătorul la proximele trageri, iar achitând ratele regulat, va participa la **9 trageri anual** cu câștiguri de peste **3½ milioane cor.**

Vindem aceste oblig. de câștig și **singurate** și a-nume **celea dela Banca Hipotecară Ungară** pe **35 rate lunare** a **6 cor.**, iar **celea dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie** pe **35 rate lunare** a **5 cor.**

NB. Aceluia, care ne trimite **primele 3 rate** de odată, îi **evităm a 4-a rată gratuit!!...**

Grăbiți cu comanda, căci tragerile viitoare sunt la ușa! — **Nu lăsați ocaziunea să treacă!** Puneți mâna pe noroc!!...

Prospecte și explicări trimitem la dorința oricui gratis și franco.

Se caută agenți în provincie.

Cu deosebită stimă:

Ústredná Banca Úcastinný Spolok,
Budapest V., Sas-u. 24 sz.

(361) 3—7